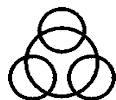

Základní škola profesora Zdeňka Matějčka
Most, Zdeňka Štěpánka 2798/9, příspěvková organizace
Tel. 777 454 250, www.zsdysmost.cz , e-mail: zsdysmost@zsdysmost.cz
FAKULTNÍ ŠKOLA UJEP

Preventivní program

školní rok 2024/2025

Prevence – sebepoškozování

Bezpečné klima ve třídě – podpora pozitivního chování

Účinnost od **4. 9. 2024**

Vypracovala: **Ing. Michaela Pfeiferová**
školní metodik prevence

Realizátoři programu: všichni pedagogičtí pracovníci školy

Mgr. Petra Uškovičová
ředitelka školy

Obsah

Identifikační údaje školy	3
Seznam tříd – počet žáků	4
1 Úvod	5
2 Charakteristika školy	6
3 Základní terminologie.....	7
4 Cíle PP	8
4.1 Sebepoškozování	8
4.1.1 Důvody sebepoškozování.....	9
4.1.2 Sebepoškozování – závislost.....	9
4.1.3 Postup řešení při zjištění sebepoškozování	10
4.1.4 Prevence	11
4.1.5 Odborná pomoc	12
4.2 Bezpečné klima ve třídě – podpora pozitivního chování	12
4.2.1 Co zahrnuje klima školní třídy	13
4.2.2 Podpora pozitivního chování.....	13
4.2.3 Upevňování vhodného chování	14
4.2.4 Nezraňující reakce na nevhodné chování.....	14
4.2.5 Prevence na nevhodné chování	15
4.3 Dlouhodobé cíle	16
4.4 Střednědobé cíle	16
4.5 Krátkodobé cíle	16
5. Způsob realizace, metody a formy řešení aktivit	17
5.1 Prevence na I. Stupni.....	17
5.1.1 Zaměření na jednotlivé ročníky.....	18
5.1.2 Aktivity pro I. stupeň	18
5.2 Prevence na II. stupni	19
5.2.1 Zaměření na jednotlivé ročníky.....	19
5.2.2 Aktivity pro II. stupeň	20
5.3 Volnočasové aktivity.....	20
6 Úkoly a činnosti pedagogů a dalších pedagogických pracovníků	21
6.1 Kompetence a role v prevenci rizikového chování	21
6.2 Seznam realizátorů PP programu	22
6.3 Formy komunikace v prevenci rizikového chování	23
7 Spolupráce s jinými organizacemi, kontakty	24
8 Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování.....	25
9 Měření efektivity programu	27
10 Doplnění plánu	27

Identifikační údaje školy

Název školy:	Základní škola profesora Zdeňka Matějčka Most
Sídlo školy:	Most, Zdeňka Štěpánka 340
Právní forma:	příspěvková organizace
Zřizovatel:	Ústecký kraj
Ředitelka školy:	Mgr. Petra Uškovičová
Zástupce ředitele:	Ing. Pavlína Větrovcová
Identifikační číslo školy:	62209485
Škola sdružuje:	Základní škola – IZO 600023630 Školní družina – IZO 110020669
Webové stránky:	http://www.zsdysmost.cz
E-mail:	zsdysmost@zsdysmost.cz
Telefon:	+ 420 476 706 164
Datová schránka:	uqaud4x
Školská rada:	počet členů - 3
Školní metodik prevence:	Ing. Michaela Pfeiferová
E-mail:	michaela.pfeiferova@zsdysmost.cz
Výchovný poradce:	Mgr. Anita Kubátová
E-mail:	anita.kubatova@zsdysmost.cz
Školní psycholog:	Mgr. Petra Uškovičová
E-mail:	petra.uskovicova@zsdysmost.cz

Seznam tříd – počet žáků

Jednotlivé údaje jsou dopisovány a upravovány během školního roku.

ŠKOLNÍ ROK 2024 / 2025

třída	Počet žáků k 1.9.	Počet žáků k 30.6.
1.A		
2.A		
3.A		
3.B		
4.A		
5.A		
5.B		
1. stupeň	0	0

6.A		
6.B		
7.A		
7.B		
8.A		
8.B		
8.C		
9.A		
9.B		
2.stupeň	0	0

škola celkem	0	0
-----------------	---	---

třídní učitelka

Mgr. Renata Lehmanová
Mgr. Radka Grametbauerová
Mgr. Lenka Řeháková
Mgr. Daniela Palusková
Mgr. Miroslava Puntová
Bc. Monika Nosková
Mgr. Lucie Podlipná

asistent pedagoga

Lucie Rybářová
Iveta Rosenkrancová
Veronika Černá
-
Tereza Engeová
Marcela Kurachová
Kateřina Bočková

Bc. Kateřina Fartáková

Ing. Michaela Pfeiferová
Mgr. Michaela Grundová

Bc. Vladimíra Vlčková

Mgr. Lenka Umlaufová

Anežka Marečková

Mgr. Jitka Karpíšková, DIS

Mgr. Marie Hejčová

Pavla Gábelová

Bc. Monika Tajovská

Renata Křížková

-

-

Daniela Zikánová

-

-

Eliška Bradová

-

1 Úvod

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků na naší škole je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti.

Naše škola si klade za cíl vytvářet a rozvíjet všechny podoby - vztahy mezi žáky, vztahy žáků k sobě samým a svému okolí, vztahy žáků a učitelů, rodiny a školy a také učitelů mezi sebou. Pozitivní vztahy, ať už rodinné, přátelské nebo pracovní, jsou důležité pro psychickou pohodu člověka. Dávají tak dobrý základ lidskému zdraví. Škola by měla být bezpečným, respektujícím a spolupracujícím prostředím, ve kterém se budou cítit dobře všechny zúčastněné strany - žáci, rodina i učitelé. Kvalitní vztahy jsou předpokladem pro osobnostní růst a zdravý životní styl, zaměřujeme se i na wellbeing.

K nejčastějšímu rizikovému chování, které se vyskytuje u žáků ZŠ prof. Matějčka, patří ***záškoláctví, kouření cigaret vč. elektronických (vapo), nesprávné stravovací návyky, nedostatek pohybu, experimentování s marihuanou a kratomem, pití alkoholu a energetických nápojů, časté hraní PC her včetně sociálních sítí, šikana, kyberšikana, vandalismus a stále častější znaky sebepoškozování a v neposlední řadě i skryté záškoláctví*** (omlouvanou absencí zákonným zástupcem). V každém ročníku se vyskytuje určité rizikové chování. V každé třídě je několik žáků, kteří své problémy s nikým neřeší. Jedním z cílů programu je zachytit právě tyto žáky a nabídnout jim možnosti pomoci.

Sebepoškozování se stalo mezi dětmi a dospívajícími fenoménem posledních let. Pro mnohé je nepochopitelné, někdy je zaměňované za rozmar, jindy za módu. Ačkoliv sebepoškozování nepatří mezi lehká témata, rozhodně patří mezi témata důležitá, o kterých je potřeba mluvit a řešit je s jedinci, kteří toto činní. Pedagogové, rodiče a všichni, kdo s dětmi a dospívajícími pracují, by měli vědět, jak reagovat v situacích, kdy se jim jedinec o sebepoškozování přímo svěří či si sami všimnou, že si dotyčný ubližuje.

Velký smysl vidím ve využití třídnických hodin pro řešení aktuálních problémů třídy. Tento způsob práce se třídou je prevencí sociálně nežádoucích jevů a současně přináší možnost účinné intervence, kterou lze delegovat na odborníky, nebo ji v některých případech samostatně provést. Necháme-li žáky pravidelně sdělovat, co se jim ve třídě líbí a co ne, vede

to k tomu, že se podaří podchytit a často i vyřešit řadu problémů, které jinak často přerostou do takřka neřešitelných rozměrů. V dětském kolektivu se může jakákoliv odlišnost stát příčinou konfliktu, problematické chování se přitom může objevit i ve zdánlivě bezproblémové třídě. Proškolením našich pedagogů umožňujeme žákům metodu MIU, která byla vytvořena za účelem rozvoje schopností a dovedností člověka, které souvisí s inteligencí. S touto metodou pracují jednotlivě třídní učitelé ve svých třídních kolektivech. Jedná se zejména o schopnost soustředění, vytváření pracovních strategií, práci s chybou a rozvoj vyjadřovacích a komunikačních schopností.

S vybranými žáky budeme i nadále pokračovat v projektu PhDr. Marie Volemanové, PhD. - Neurovývojová terapie - Inhibice primárních reflexů. Neuro-vývojová stimulace je systém jednoduchých cviků, který pomáhá tělu s vyhasnutím nežádoucích primárních reflexů. Přítomnost nevyhaslých primárních reflexů může být příčinou problémů se čtením a psaním, vad řeči, motorických obtíží. Pravidelné cvičení pomáhá nastartovat správný rozvoj psychických a motorických funkcí. Žákům je umožněna i metoda Biofeedbacku, kdy se nám podařilo na naší škole vybudovat centrum Biofeedbacku.

Při realizaci tohoto programu chceme žáky vést k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci s rodiči). K tomuto cíli využijeme různých metod aktivního sociálního učení, individuálního přístupu k žákům apod. Preventivní program v této podobě je výsledkem upravování, zkoušení a nedá se považovat za definitivní.

Každý další školní rok přináší nové podněty a nápady a na základě zkušeností hledáme pokud možno efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění vlivu na naše žáky. Na tvorbě a realizaci Preventivního programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci.

Program vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 21291/2010-28.

2 Charakteristika školy

Škola byla založena v roce 1993 z důvodů pomoci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, jejichž vzdělávání ve třídách běžných základních škol nebylo koncepční a tedy ani

příliš úspěšné. Mezi žáky s SPU jsou integrováni žáci s dalším postižením - ADHD, autismus, smyslová a tělesná postižení.

Škola spolupracuje především s odbornými pracovišti poradenskými státními i nestátními tzn. SPC, PPP, SVP. Také jsem fakultní základní školou UJEP Ústí nad Labem.

K prezentaci školy přispívá aktivní účast v MAP, což je místní akční plán rozvoje vzdělávání, který je prioritně zaměřen na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15ti let. Zahrnuje oblasti včasné péče, předškolního a základního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání. Aktivně spolupracujeme s PPP Most s oblastním metodikem primární prevence na základních školách s Mgr. Kateřinou Bukvajovou, speciálním pedagogem. Podílíme se tak na vybudování udržitelného systému komunikace mezi aktéry, kteří ovlivňují vzdělávání v území. Vzniklá partnerství napomáhají zkvalitňování vzdělávání.

3 Základní terminologie

Prevence – všechna opatření směřující k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky; výchovné, zdravotní, sociální či jiné intervence směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

Rizikové chování – formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince anebo ohrožující jeho sociální okolí.

Formy rizikového chování – agresivní chování (agrese, šikana; kyberšikana, rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií; násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie); delikventní chování (vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy a přečiny); záškoláctví a neplnění školních povinností; závislostní chování (užívání všech návykových látek, netolismus, gambling); rizikové sportovní aktivity; rizikové chování v dopravě; spektrum poruch příjmu potravy; negativní působení sekt; sexuální rizikové chování.

4 Cíle PP

Minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže. Motivace k opuštění rizikového chování, pokud již nastalo a ochrana před dopady rizikového chování, pokud již nastalo ve výrazné formě.

Cílem primární prevence v mladším školním věku (I. stupeň) je zlepšovat dovednosti v tom, jak chránit své zdraví a prohlubovat sociální dovednosti. Předat jasné informace o škodlivosti alkoholu, tabáku a dalších návykových látek, včetně stanovení zásadních pravidel vztahující se k užívání těchto návykových látek.

Cílem primární prevence ve starším školním věku (II. stupeň) je vývoj sociálních dovedností zejména při navazování zdravých vztahů kromě těch rodinných, zlepšovat schopnost odolávat sociálnímu tlaku, dovednost umět se rozhodnout a efektivně řešit spory. Podstatné místo tady mají specifické programy primární prevence zacílené na drogovou problematiku, jejich rizika a účinky. To znamená vybudovat povědomí o návykových látkách a o negativních sociálních a zdravotních dopadech, které souvisí s jejich užíváním. Také ve větší míře cílíme na právní povědomí žáků, uvědomění si jejich právní odpovědnosti vzhledem k věku, převážně již u těch patnáctiletých.

4.1 Sebepoškozování

Sebepoškozování (automutilace, self-harm, wrist-cutting syndrome) zahrnuje různé formy úmyslného ubližování si a zraňování vlastního těla, aniž by cílem tohoto jednání bylo ukončení života. Sebepoškozování se objevuje nejčastěji u dětí starších 12 let, tedy v období puberty a adolescence, nyní se začíná objevovat i ve větší míře u dětí nižšího věku. Objevuje se více u dívek než u chlapců. „Až 10 % mladých lidí ve věku 11 až 25 let má zkušenost se sebepoškozováním“, jak uvádí odborná literatura.

Mezi nejčastější formy sebepoškozování patří různé podoby řezání se ostrými předměty či pálení se, typicky na zápěstí či předloktí, ovšem i na jiných částech těla, jako je oblast kotníků, lýtek, stehen a prsou. Sebepoškozování však může nabývat různých podob, např. vytrhávání vlasů, píchání jehlou, okusování nehtů do krve, užívání toxických a jedovatých látek.

4.1.1 Důvody sebepoškozování

Sebepoškozování je s největší pravděpodobností výsledkem nějaké emoční těžkosti, která se může pojít s následujícími faktory:

- vlastní prožitky (napětí, stres, pocity viny, neklid, nedostatek smysluplné činnosti, osamocenosť, nízké sebevědomí, nejistota, úzkostnost, depresivnost);
- rodina (dysfunkční rodina, úmrtí rodiče nebo jiného člena rodiny, hádky a domácí násilí, nepochopení ze strany rodičů, nedostatek komunikace v rodině);
- kamarádi (absence dobrého kamaráda, nehody s kamarády, nápodoba vzorů);
- traumatické zážitky (šikana, týrání, sexuální zneužívání);
- ostatní (vliv sociálních sítí, hledání vlastní identity, experimentování s vlastním tělem, snaha překračovat hranice, touha po pozornosti, zásadní změny v životě, celková křehkost osobnosti, závažná psychická porucha).

Někteří lidé popisují sebepoškozování jako způsob, jak:

- vyjádřit něco, co je těžké vyjádřit slovy;
- proměnit neviditelné myšlenky a pocity v něco viditelného;
- přehlušit psychickou bolest bolestí fyzickou;
- uniknout traumatickým vzpomínkám;
- mít v životě něco, na co se mohou spolehnout;
- získat pocit kontroly.

4.1.2 Sebepoškozování – závislost

Po sebepoškozování může člověk pociťovat krátkodobý pocit uvolnění a kontroly. Pokud však primární příčina vedoucí k sebepoškozování zůstává nevyřešena, s odstupem času může sebepoškozování prohlubovat již existující emoční zátěž a zároveň se roztáčí kolotoč závislostního chování, kdy se zvyšuje potřeba si ubližovat.

Lidé, kteří se sebepoškozují, obvykle nechtějí zemřít. Sebepoškozování je nástrojem, jak se vypořádat s obtížemi, se kterými se jedinec potýká během svého života, spíše než způsobem, jak jej ukončit. Sebepoškozování však může významně zvyšovat riziko sebevraždy, kdy jedinec ukončí svůj život neúmyslně.

4.1.3 Postup řešení při zjištění sebepoškozování

Ať už vám to někdo řekne přímo nebo máte podezření, že si někdo ubližuje, může být těžké vědět, co říct a jak se k situaci co nejlépe postavit. Můžete se cítit šokovaní, rozzlobení, bezmocní, smutní. Snažte se nepodlehnout silným emocím a nejednejte v rozrušeném stavu. Jedinec, který se sebepoškozuje, potřebuje najít oporu ve vaší emoční stabilitě a rozvážnosti. Způsob, jakým zareagujete, bude mít dopad na to, zda se vám či někomu dalšímu dotyčná osoba ohledně svého sebepoškozování hlouběji otevře.

4.1.3.1 Doporučení pro pedagogy

1. Nabídněte žákovi rozhovor, důležité je správné načasování a vhodné prostředí (např. kabinet bez přítomnosti dalších osob).
2. Jednejte otevřeně, věcně, bez nadměrných emocí. Situaci komunikujte jasně a pro žáka srozumitelně. Dejte žákovi dostatek prostoru k vyjádření. Pokud se žák rozpovídá, nebojte se přímo zeptat na sebepoškozování a důvody, které jej k němu vedou. Příklad: *„Někdy se lidé sebepoškozují, protože je to způsob zvládání silných a obtížných pocitů. Zajímalo by mě, jestli to není důvod, proč si ubližuješ?“*.
3. Citlivě vnímejte, zda s vámi žák na toto téma je ochotný komunikovat. Přijměte, pokud se tématu vyhne.
4. Důvěra je pro mladého člověka velmi důležitá, mějte tak na vědomí citlivost údajů, které vám jsou sděleny. Neříkejte zjištěná fakta „na setkání“ dalším lidem, ale zároveň **neslibujte mlčenlivost**, protože určité informace jste povinni předat dál.
5. Respektujte hranice a kompetence vaší profese. Uvědomte si, že situaci nemusíte řešit sami, pracujte v týmu. Ve škole vyhledejte školního psychologa, školního metodika prevence či výchovného poradce a proberte s nimi celou situaci a zvažte další kroky, jak postupovat.
6. Nabídněte žákovi návštěvu školního psychologa, metodika prevence či výchovného poradce a zprostředkujte první společný kontakt. Dále předejte kontakty na odborná pracoviště (např. linky důvěry, krizová centra), kam se žák bude mít možnost obrátit o profesionální pomoc.

7. O situaci vyrozumějte vedení školy a rodiče dítěte – ideálně osobně na půdě školy. S rodinou navažte systematickou dlouhodobou spolupráci a předejte jim kontakty na odbornou pomoc.
8. Pokud máte podezření, že sebepoškození může souviset se zanedbáváním, fyzickým či psychickým týráním nebo jiným zneužíváním, škola má povinnost toto oznámit odpovědným orgánům (Policie ČR, OSPOD).
9. V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii.
10. Myslete na důležitost vlastní psychohygieny. V případě potřeby neváhejte vyhledat odbornou pomoc.

4.1.4 Prevence

V rámci prevence sebepoškození se klade důraz především na posílení schopnosti jedince:

- zvládat zátěžové situace;
- rozpoznávat a ovládat stres;
- identifikovat silné stránky vlastní osobnosti;
- navazovat plnohodnotné vztahy.

Zároveň můžete jedince motivovat k nácviku a internalizaci strategií, které mohou být nápomocné v předcházení a zvládnutí nutkání k sebepoškození.

Tyto strategie mohou zahrnovat:

- rozpoznání a pojmenování spouštěčů, které vedou k sebepoškození (hádky mezi rodiči, pocit osamocení, neúspěch ve škole);
- sepsání praktického „bezpečnostního plánu“ obsahující kroky, jak postupovat a osoby, na které se obrátit, v případě nutkání k tomu si ublížit („vůbec nevezmu žiletku do ruky“, „zavolám na Linku bezpečí“);
- využívání alternativních prostředků, jak vyjadřovat emoce, o kterých se těžko mluví (psaní deníku, kreativní činnost);
- hledání způsobů, jak předcházet tíživým pocitům a nepříjemným situacím (procházka se psem, sledování oblíbeného filmu, rozhovor s blízkou osobou);

- praktikování bezpečnějších strategií přinášejících úlevu ve chvílích akutního extrémního emočního napětí (svírání kostek ledu v ruce, bouchání pěstmi do polštáře, vyvzteknání se nahlas, dechové cvičení, počítání);
- budování podpurných sítí, kterými mohou být třeba kamarádi či rodina;
- pečování o duševní zdraví pomocí mobilních aplikací (Nepanikař, VOS.health, Calmio, Headspace);
- odměňování se za velké i malé úspěchy (zvládnutí náročné situace bez sebepoškozování, prožívání každého úspěchu, pochlubení se ostatním);
- vyhledání odborné pomoci.

4.1.5 Odborná pomoc

V rámci prevence je zároveň nezbytné edukovat a předat kontakty, na které se mohou žáci obrátit v případě, že si zažívají nějakou psychickou zátěž. Čeho se naopak rozhodně vyvarovat, je přímá diskuze o tématu sebepoškozování, např. hovoření o metodách sebepoškozování.

Prevenzi zároveň není možné realizovat pouze na žácích v rámci školy, je nezbytné ji prohloubit i na úroveň ostatních, kam můžeme zařadit zejména rodiče a učitele.

- Linka bezpečí, bezplatná linka důvěry pro děti a dospívající: 116 111 (nonstop), e-mail: lb@linkabezpeci.cz
- Linka bezpečí, bezplatná linka důvěry pro rodiče: 840 111 234; 606 021 021, e-mail: pomoc@rodicovskalinka.cz
- chat: <https://www.ditekrize.cz/pomahame-detem/>
- internetové poradenství: problem@ditekrize.cz
- Linka pro rodinu a školu, telefon: 116 000 (nonstop)
- Ucelený seznam sociálně-zdravotních služeb pro podporu lidí s duševními obtížemi od Nevypušť duši: <http://nevypustdusi.cz/kde-hledat-pomoc/>

4.2 Bezpečné klima ve třídě – podpora pozitivního chování

Třídní klima – máme na mysli náladu, atmosféru a vztahy mezi dětmi ve třídě nebo mezi třídním kolektivem a pedagogy. Příjemné, pozitivní, na společnou práci zaměřené klima má do

velké míry vliv na efektivnější osvojování učiva. V podstatě všichni vyučující, zvláště pak třídní učitelé, neustále sledují třídní klima a usilují o to, aby bylo co nejpříjemnější pro všechny.

Každý kolektiv je živým organismem, který se vyvíjí, a pouze systematická práce se vztahy ve třídě může mít za výsledek „prima partu“. V případě, že se se třídou nepracuje, může vést vyhocení vztahů k šikaně. Doporučovány jsou pravidelné třídnické hodiny a práce v kruhu. Necháme-li žáky pravidelně sdělovat, co se jim ve třídě líbí a co ne, vede to k tomu, že se podaří podchytit a často i vyřešit řadu problémů, které jinak často přerostou do takřka neřešitelných rozměrů. Pokud se nám bude dařit práce v jednotlivých třídních kolektivech, projeví se to i na pozitivním klimatu školy s minimem kázeňských problémů.

4.2.1 Co zahrnuje klima školní třídy

Spokojenost ve třídě - vztah žáků ke své třídě, míra spokojenosti, pohody ve třídě

Konflikty mezi žáky - tzv. třenice, od napětí, přes spory, rvačky až po šikanu

Soutěživost ve třídě - konkurenční vztahy, míra snah po vyniknutí, prožívání neúspěchu

Obtížnost učení - jak žáci prožívají nároky školy, jak je učení namáhavé, obtížné či nezajímavé

Soudržnost třídy - přátelské či nepřátelské vztahy mezi dětmi, míra pospolitosti dané třídy

Pořádek při výuce - kázeň žáků při vyučování, míra spolupracujícího chování

4.2.2 Podpora pozitivního chování

Preventivní úroveň podpory je poskytována všem žákům školy a vyžaduje minimální časovou investici ze strany učitelů, je důležitou součástí každodenní praxe pedagogů. Pokud učitel ve své třídě zavede postupy předcházející nevhodnému chování a upevňující vhodné chování, podpoří nejen dobré třídní klima, ale díky snížení množství času věnovaného řešení nevhodného chování žáků se pak může více věnovat výuce. Zároveň výrazně omezí stresové situace, které v žácích vyvolávají obranné reakce, zvyšují problémové chování a také snižují schopnost žáků soustředit se na učivo a efektivně se vzdělávat.

V každé třídě školy se přirozeně setkáváme s heterogenní skupinou žáků přicházejících z různých prostředí a rodinných poměrů a s různým individuálním vzdělávacím potenciálem. Nelze tedy předpokládat, že se každý žák naučil stejným pravidlům chování a každá rodina uznává stejné hodnoty. Pokud se žák má naučit novému chování, je potřebovat toto chování zopakovat v průměru osmkrát. Pokud se však žák má přeučit určité zvnitřněné chování, je nutné tento nový vzorec chování zopakovat přibližně třicetkrát.

4.2.3 Upevňování vhodného chování

Hlavní složkou preventivní podpory chování ve třídě i celé škole je časté upevňování vhodného chování pomocí konkretizované pochvaly žáka nebo skupiny žáků. Učitel jmenuje žáka nebo skupinu, konkrétně popíše oceňované chování, vyjádří ocenění za jeho dodržování a v ideálním případě toto chování vztáhne k celoškolnímu očekávání. Například pokud všichni žáci pracují v tichosti, učitel může třídě sdělit: „Oceňuji, že všichni pracujete potichu, což ukazuje, že respektujete ostatní.“ Pokud se žák místo vykřiknutí přihlásí, může toto chování učitel upevnit například komentářem: „Honzo, vidím, že se hlásíš, to je výrazem respektu, výborně.“

Aby byla preventivní podpora chování efektivní, má učitel dodržet poměr minimálně pěti pochval na jedno pokárání u každého žáka. Konkretizovaná pochvala dává žákům pozitivní zpětnou vazbu na jejich chování, buduje dobrý vztah k učiteli i škole a je efektivní prevencí nevhodného chování žáků.

4.2.4 Nezraňující reakce na nevhodné chování

Na nevhodné chování žáků má učitel vždy reagovat adekvátně situaci a co nejklidněji. Je důležité nejen v dané situaci vhodně reagovat, ale také zvažovat možné příčiny nevhodného chování v prostředí dítěte i jeho vnitřním rozpoložení. Pokud je motivací žáka získat pozornost učitele, pak je jednou z možností si chování žáka nevšímat. Je však důležité neignorovat žáka jako takového, pouze projevy jeho nevhodného chování – a při první příležitosti naopak ocenit žákovo vhodné chování (například ihned, když se žák ztiší).

V některých případech je nutné žáka na jeho nevhodné chování upozornit. Zpětná vazba informující žáka o nutnosti zastavit nevhodné chování a zapojit se do očekávaného chování má být co nejkonkrétnější, pronesená nezraňujícím způsobem a je vhodné, aby zhruba odpovídala následujícímu postupu:

1. Ohleduplně oslovte žáka jménem.
2. Popište pozorované nevhodné chování.
3. Popište vhodné chování.
4. Vztáhněte chování k celoškolnímu očekávání.
5. Zakončete povzbuzením žáka.

4.2.5 Prevence na nevhodné chování

Aktivní zapojení žáků do výuky také výrazně napomáhá prevenci nevhodného chování v hodinách. Pokud žákům poskytujeme v průběhu hodiny dostatek možností k aktivnímu zapojení, předcházíme tak snížení zájmu o výuku a případnému zapojení se do rušivého chování. Časově nenáročným a poměrně jednoduchým nástrojem je například zavedení skupinových nebo sborových odpovědí namísto odpovědi jednoho žáka. Učitel může například po poskytnutí adekvátního času na vyřešení vyzvat žáky k jednohlasné odpovědi po vyslovení signálu „3–2–1“ nebo žáky vyzvat k zapsání odpovědi na mazací tabulku, kterou poté otočí směrem k učiteli. Žáci také mohou jednoduše zvednout palec pro vyjádření kladné odpovědi. Podporovat vhodné chování žáků je možné také v průběhu samostatných či skupinových činností a během dohledu o přestávkách, pokud učitel uplatňuje principy aktivního dohledu

Při aktivním dohledu, učitel využívá tři základních prvků:

1. *Pohyb v celém prostoru:*

Učitel má být v průběhu dohledu fyzicky nablízku všem žákům, aby jim mohl poskytnout podporu při práci na úkolu, ocenit vhodné chování a případně pomoci zklidnit se či připomenout očekávání při výskytu nevhodného chování.

2. *Skenování prostoru:*

Učitel má v pravidelných intervalech pohledem přehlédnout celou třídu (chodbu), aby zhodnotil, zda některý ze žáků nepotřebuje jeho asistenci nebo za jaké vhodné chování může žáky pochválit.

3. *Interakce se žáky:*

Učitel má pravidelně a často poskytovat žákům pomoc a zpětnou vazbu jak směrem k akademickému výkonu, tak směrem k jejich chování a dodržovat poměr pěti pochval nebo vyjádření podpory na jedno pokárání či korekci nevhodného chování. Tímto způsobem učitel předchází výskytu nevhodného chování, upevňuje vhodné chování a posiluje pozitivní vztah žáků k učiteli i škole jako takové.

Školní klima musí žáky připravit k úspěšnému zapojení do pracovního světa, k zodpovědné účasti na veřejném životě, k dodržování sociálních a pracovních ctností.

4.3 Dlouhodobé cíle

- zlepšování vztahů ve škole – žák, pedagog, asistent, rodič
- zkvalitňování sociálního klimatu školy
- posilování postojů žáků ke zdravému životnímu stylu
- posilování postojů v oblasti společenskovední, přírodovědné, v oblasti rodinné a občanské výchovy, sexuální výchovy a v oblasti sociálně právní
- rozvoj schopností správné komunikace, zkvalitňování mezilidských vztahů
- zvyšování informovanosti o problémech souvisejících s rizikovým chováním
- snižování výskytu rizikového chování na škole
- vedení žáků ke zdravému trávení volného času
- metodická a informační pomoc pedagogům, další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti primární prevence
- vytváření otevřeného partnerství s rodiči a veřejností, dbát na zpětnou vazbu
- spolupracovat se státními institucemi – MěP Most, Polici ČR, PPP Most, OSPOD, HZS Ústeckého kraje.

4.4 Střednědobé cíle

- mapování třídních vztahů za pomoci třídního učitele, pokračovat v třídnických hodinách a sebehodnocení žáků
- jednotná pravidla a postupy při řešení konkrétních problémů ve škole
- ve spolupráci s výchovnou poradkyní a psycholožkou se zaměřit na žáky SPUCH, u kterých hrozí zvýšené riziko výskytu sociálně-patologických jevů (žák, který má problémy v učení, může sklouznout k nežádoucímu chování).
- zapojení co největší části pedagogického sboru a rodičů do akcí primární prevence
- ujasnění kompetencí jednotlivých orgánů činných v oblasti primární prevence

4.5 Krátkodobé cíle

- zhodnocení aktuálního stavu výskytu rizikového chování na škole
- realizace akcí preventivního programu, projektových dnů
- předávání informací žákům, rodičům a pedagogům
- zvýšení informovanosti žáků o možnostech pomoci při řešení problémů

5. Způsob realizace, metody a formy řešení aktivit

K realizaci cílů budou použity tyto prostředky a metody práce:

- Metodická pomoc pedagogům.
- Volnočasové aktivity – vhodné trávení volného času našich žáků.
- Tematické výstavy, soutěže a exkurze, besedy.
- Zvýšení informovanosti žáků, s kým mohou řešit jednotlivé problémy.
- Pravidelná práce s třídními kolektivy pod vedením třídních učitelů.
- Informovat rodiče o záměrech a způsobech realizace programu, nejlépe na třídních schůzkách a snažit se je získat pro účast na realizaci (třeba spoluúčast na výstavách).
- Školská rada
- Možnost dotazů, svěřeni se prostřednictvím školní pošty.
- Následná zpětná vazba.

Preventivní program školy vychází mimo jiné ze školního řádu, který je samostatným dokumentem. Se školním řádem jsou rodiče seznámeni vždy na první informativní schůzce v září a svým podpisem stvrzují seznámení s tímto dokumentem. Výňatek ze školního řádu je také součástí Informační knížky žáky. Školní řád je umístěn na stránkách školy a také k nahlédnutí v kanceláři ředitelství školy.

5.1 Prevence na I. Stupni

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají v rámci předmětu Týmová tvořivost, Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda a Tělesná výchova, Hudební a Výtvarná výchova. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, dramatickou výchovu nebo využít literatury školy z oblasti primární prevence.

Navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě, osvojování a upevňování základních návyků v rámci – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami i jinými návykovými látkami, základy etické výchovy, zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných

postižení, včasné diagnostikování problémů ve třídních kolektivech, návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod.

Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních, environmentální atd.

5.1.1 Zaměření na jednotlivé ročníky

V první ročníku probíhá „Adaptace na školu“ – podpora ve vytváření třídních pravidel, nastavení společné komunikace mezi žáky, mezi žáky a učitelem a mezi rodiči a učitelem. Snažit se o dodržování základních povinností žáka, eliminovat nevhodné chování jedinců ke kolektivu, snažit se udržet zájem o domácí přípravu na výuku.

Ve druhém ročníku osvojit žákům „Sociálně-emoční učení“ – mohou se dozvědět něco o sobě a o svém chování (jak se cítím, co cítí moje tělo, moje emoce a jak reagovat na emoce druhých). Učí se zvládat hněv a další nežádoucí emoce u dětí. Žáci ještě nejsou schopni pracovat zcela samostatně, lepší formy práce jsou hry či arteterapie.

Ve třetím ročníku osvojit žákům „Můžu, musím, nesmím“ – práva a povinnosti žáků spojené se školou i rodinou, bezpečí dítěte, prevence syndromu CAN, týrání, zanedbávání. Další patologické jevy jako vyčleňování z kolektivu a ubližování spolužákům.

Ve čtvrtém ročníku osvojit žákům „Být IN či OUT“ – komunikace mezi žáky, řešení sporů, volba kamarádů, zacházení s volným časem, bezpečné trávení volného času, práci s PC, internet včetně nástrah, prevence kouření, užívání alkoholu. Také posílit schopnost pracovat ve skupinách.

V pátém ročníku osvojit žákům „Jiný, divný, originální“ – vzájemná spolupráce, tolerance, intolerance a multikulturalita, šikana. Dbát zvýšené pozornosti na jevy nefungujícího kolektivu. Formou zážitkové pedagogiky posilovat sociální kompetence dětí a jejich vazby ve třídě. Vést žáky k otevřené diskuzi o svých problémech v třídním kolektivu.

5.1.2 Aktivity pro I. stupeň

- Besedy v Městské knihovně na různá témata i autorské čtení
- Dopravní výchova včetně návštěvy dopravního hřiště
- Plavecký kurz

- Besedy s policisty
- Exkurze na různá témata
- Vánoční výstavy a tvorba pro vánoční trh
- Velikonoční dílny a den našich mazlíčků
- Preventivní besedy pro jednotlivé ročníky
- Návštěvy divadelních představení – Divadlo Rozmanitostí a scéna na hradě Hněvín
- Pasování na čtenáře ve druhém ročníku
- Třídní školní výlety a výpravy do přírody, Sportovní akce

5.2 Prevence na II. stupni

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, důležité je, aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje v předmětech Brainstorming, Výchova ke zdraví, Výchova k občanství, Přírodopis, Chemie, Dějepis a také v Hudební, Výtvarné a Tělesné výchově. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, hraní rolí, práce s materiálem, besed a přednášek. Převážně témata: agrese, násilí, šikana, kyberšikana, intolerance, rasismus, extremismus, závislostní chování, prevence úrazu při rizikovém chování (doprava, sportovní aktivity), poruchy příjmu potravy, sexuální rizikové chování, netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí a také domácí násilí.

5.2.1 Zaměření na jednotlivé ročníky

V *šestém ročníku* osvojit žákům „Vztahy a komunikace“ – zdravá komunikace, šikana, kyberšikana, dívčí a chlapecký svět, vzájemná tolerance, apod. Velice prospěšný pro kolektiv je adaptační projekt s novými učiteli. Je zapotřebí jasně vymezit pravidla, rituály třídy při přechodu na II. stupeň, a nadále podpořit nově vznikající kamarádské vazby.

V *sedmém ročníku* osvojit žákům „Návykové látky, závislosti chování“ – svět dětí a dospělých, definování závislostí, návykové látky, první pomoc, obranné mechanismy jedince, smysluplné trávení volného času. Je dobré podporovat i společné akce třídy mimo školu.

V *osmém ročníku* osvojit žákům „Partnerství a sex“ – partnerství jako vztah, sexuálně přenosné nemoci, antikoncepce, zodpovědný přístup k sexuálnímu životu, hranice v sexuálním chování. Žáci jsou již schopni hovořit o problémech ve třídě, staví se do odporu k pedagogům i asistentům.

V *devátém ročníku* osvojit žákům „Zodpovědnost za své chování a moje budoucnost“ – sebezpoznání, 15 let a trestní odpovědnost, příprava na budoucnost, finanční a mediální gramotnost. Zaměřit se na profesní orientaci, velice důležitá je spolupráce s rodiči žáků. Apelovat na dodržování školní docházky a snažit se snížit absenci. Eliminovat používání mobilních telefonů, nikotinových výrobků a respektovat pravidla slušného chování.

5.2.2 Aktivity pro II. stupeň

- Adaptační projektové dny pro šesté ročníky
- Besedy v Městské knihovně na různá témata i autorské čtení
- Besedy s policisty a mediační probační službou
- Preventivní besedy pro jednotlivé ročníky
- Besedy a návštěvy SOU a SŠ v regionu pro osmé a deváté ročníky
- Exkurze na různá témata
- Návštěvy divadelních představení a kulturních akcí
- Vánoční výstavy a tvorba pro vánoční trh
- Velikonoční dílny a den našich mazlíčků
- Třídní školní výlety a výpravy do přírody, Sportovní akce

5.3 Volnočasové aktivity

Funkce relaxační, regenerační, kompenzační, sociálně preventivní, výchovná.

Škola nabízí žákům velkou škálu zájmových útvarů, jejich realizace probíhá každý den po vyučování. A to: Hravá čeština, Knihovna, Grafomotorika s pohybem I. stupeň, Vaření I. a II. stupeň, Výtvarné tvoření, Tvoření pro radost - Merkur, Zdravé cvičení a jóga, Míčové hry, Stolní tenis, Hobby Horsing, Deskové hry, Keramika, Robohračky, Hra na flétnu.

6 Úkoly a činnosti pedagogů a dalších pedagogických pracovníků

- Včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku rizikového chování a kooperace s odborníky při jejich řešení.
- Věnování pozornosti problematických skupinám žáků nebo jednotlivcům, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky.
- Sledovat často opakující se krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví.
- Spolupracovat s rodiči žáků s tendencemi vyhýbat se školní docházce.
- Shromažďování a zpřístupňování materiálů pro pedagogický sbor.
- Zapojení vedení školy i kolegů do tohoto programu.

6.1 Kompetence a role v prevenci rizikového chování

Rozdělení kompetencí a rolí zahrnuje organizaci a řízení prevence rizikového chování u žáků. Každému účastníku procesu prevence jsou přiděleny pravomoci a úkoly.

- **Vedení školy – ředitel školy a zástupce ředitele**

Vytváří základní podmínky nutné pro předcházení rizikovému chování. Získává finanční prostředky potřebné pro realizaci preventivního programu. Spolupracuje s místní samosprávou při vytváření podmínek pro zdravý životní styl. Monitoruje a vyhodnocuje situaci ve škole.

Zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole. Jmenuje školního metodika prevence, zajišťuje a kontroluje jeho další vzdělávání. Koordinuje a kontroluje tvorbu preventivního programu. Podporuje týmovou spolupráci při tvorbě, realizaci a vyhodnocování preventivního programu. Zapracovává do školního řádu a vnitřního řádu školy řešení konkrétních aktuálních problémů. Spolupracuje s dalšími subjekty činnými v prevenci rizikového chování, například s okresním metodikem prevence v pedagogicko-psychologické poradně atd.

- **Školní metodik prevence rizikového chování - Metodická a koordinační činnost, informační a poradenská činnost (vyhláška č. 197/2016 Sb.)**

Metodicky vede pedagogické pracovníky v oblasti prevence rizikového chování. Koordinuje a připravuje tvorbu preventivního programu. Koordinuje a kontroluje aktivity, které vychází z preventivního programu. Spolupracuje s místní samosprávou v oblastech spojených s problematikou rizikového chování a jeho důsledky. Vede písemnosti s tematikou prevence. Shromažďuje odborné zprávy z poradenských služeb o problémových žácích. Připravuje

podmínky pro integraci. Spolupracuje s jednotlivými třídními učiteli při monitorování, vyhledávání a zachycení známek rizikového chování. Prezentuje výsledky v oblasti prevence rizikového chování žáků.

- **Výchovný poradce**

V oblasti prevence rizikového chování výchovný poradce zajišťuje metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům. Vyhledává a doporučuje šetření žáků vyžadujících zvláštní pozornost a potřeby. Shromažďuje odborné zprávy. Organizuje kariérové poradenství, například pomoc při volbě povolání, poradenství zákonným zástupcům žáků, spolupráci s ostatními poradenskými subjekty atd.

- **Třídní učitel**

Spolupracuje se školním metodikem prevence rizikového chování. Podílí se na tvorbě, realizaci a kontrole preventivního programu. Motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu s vnitřním řádem školy. Dbá na jejich důsledné dodržování. Zodpovídá za vytvoření bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klima ve třídě. Podporuje zdravé vztahy mezi žáky. Monitoruje situaci ve třídě. Zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru. Garantuje a zajišťuje spolupráci školy se zákonnými zástupci žáků. Získává a udržuje si přehled o žácích a jejich rodinném zázemí. Třídní učitel by měl rozpoznat a poznat problémy svých žáků jako první.

- **Další pedagogičtí pracovníci**

Každý člen pedagogického sboru by se měl seznámit s problematikou prevence rizikového chování. Spolupracuje s vedením školy, školním metodikem prevence a jednotlivými třídními učiteli. Monitoruje situaci ve třídě ve svých vyučovacích hodinách. Zjištěná rizika nepodceňuje, nebagatelizuje, ani zbytečně nezveličuje. Podílí se na tvorbě a realizaci preventivního programu. Zařazuje vhodná témata s problematikou minimalizace rizikového chování do svých vyučovacích hodin. Každý pedagogický pracovník dbá, aby uplatňování prevence rizikového chování u žáků bylo prováděno komplexně ve všech oblastech školního prostředí a života, jichž se prevence rizikového chování u žáků dotýká.

6.2 Seznam realizátorů PP programu

VEDENÍ ŠKOLY

Ředitelka školy: Mgr. Petra Uškovičová

Zástupce ředitele školy pro pedagogiku: Ing. Pavlína Větrovcová

Statutární zástupce ředitele, zástupce ředitele školy pro ekonomickou organizaci a THP:

Eva Neumannová

PORADENSKÉ SLUŽBY ŠKOLY

Výchovný - kariérový poradce: Mgr. Anita Kubátová

Školní metodik prevence: Ing. Michaela Pfeiferová

Koordinátor pro ŠVP: Mgr. Jaroslava Rychlovská

Školní psycholog: Mgr. Petra Uškovičová

TŘÍDNÍ UČITELÉ

1. A Mgr. Renata Lehmanová

6. A Bc. Kateřina Fartáková

2. A Mgr. Radka Grametbauerová

6. B Ing. Michaela Pfeiferová

3. A Mgr. Lenka Řeháková

7. A Mgr. Michaela Grundová

3. B Mgr. Daniela Palusková

7. B Bc. Vladimíra Vlčková

4. A Mgr. Miroslava Puntová

8. A Mgr. Lenka Umlaufová

5. A Bc. Monika Nosková

8. B Anežka Marečková

5. B Mgr. Lucie Podlipná

8. C Mgr. Jitka Karpíšková, Dis.

9. A Mgr. Marie Hejčová

9. B Pavla Gábelová

UČITELÉ BEZ TŘÍDNICTVÍ

Mgr. Michaela Hofbauerová

Mgr. Jaroslava Rychlovská

Anežka Marečková

Ing. Pavlína Větrovcová

Mgr. Anita Kubátová

6.3 Formy komunikace v prevenci rizikového chování

- rada školy, ŠPP
- pošta, e-mail
- vyhrazené místo ve sborovně pro informační letáky
- třídní schůzky, individuální schůzky
- webové stránky školy

7 Spolupráce s jinými organizacemi, kontakty

PPP Most

Jana Palacha 1534
Most 434 01   Tel. 476 708 847

Okresní hygienická stanice Most

J. E. Purkyně
Most 434 01   Tel. 476 440 411

K – centrum Most

P. Jilemnického 1929
Most 434 01   Tel. 476 104 877

SVP Dyáda Most

Růžová 1408
Most 434 01   Tel. 476 704 017

SPC Teplice

Trnovanská 1331
Teplice 415 01   Tel. 417 537 428

SPC Ústí nad Labem

SPC Žatec

SPC Demosthenes

SPC Měcholupy, pobočka Most

Dětská psychiatrická léčebna Opařany

SVP Buškovice

Podbořany

Středisko rané péče

SOFA

PPP Chomutov

Václavská 1453
Chomutov 430 03   Tel. 474 699 200

Policie ČR Most

Václava Řezáče 224/3
Most 434 01   Tel. 974 438 111

Městská policie Most

Vítězslava Nezvala 2678/37
Most 434 01   Tel. 476 441 041

Magistrát města Mostu

Oddělení péče o dítě
Radniční 1,
Most 434 69   Tel. 474 771 426

Centrum krizové intervence

Spirála, K Chatám 22, Ústí n. L.-Skorotice,
403 40 Ústí n. L.   Tel. 475 603 390,
472 743 835

Osposd Most

Magistrát města Mostu, oddělení sociálně-
právní ochrany dětí
Radniční 1/2
Most 1 434 01   Tel. 476 448 477

Oblastní spolek Českého červeného kříže Most

Moskevská 12
Most 434 01   Tel. 603 107 459

EEG institut Praha

8 Přehled vybraných platných předpisů pro oblast prevence rizikového chování

Zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání /školský zákon/, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č.562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů

Zákon č.186/2016 Sb., o hazardních hrách

Zákon č.218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č.422/2003 Sb., o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.)

Zákon č.359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (více o ohlašovací povinnosti školy)

Vyhlášky MŠMT č.48/2005 Sb., č.72/2005 Sb., č.263/2007 Sb., č.74/2005 Sb., č.15/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 – 2027

Strategie prevence kriminality v ČR na období 2022 – 2027

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016).

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j.: 14 423/1999-22 (Věstník MŠMT sešit 5/1999)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. MŠMT-5217/2017-1, příloha č. 22 / žáci s PAS/

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení č.j.: MŠMT-21291/2010-28 + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování

1. návykové látky
2. rizikové chování v dopravě
3. poruchy příjmu potravy
4. alkohol
5. syndrom CAN - syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte
6. školní šikanování
7. kyberšikana
8. homofonie
9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. vandalismus
11. záškoláctví
12. krádeže
13. tabák
14. krizové situace spojené s násilím
15. netolismus – závislost na virtuálních drogách
16. sebepoškozování
17. nová náboženská hnutí
18. rizikové sexuální chování
19. příslušnost k subkulturám
20. domácí násilí
21. hazardní hra
22. dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
23. příloha – krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
24. psychická krize/duševní onemocnění žáka
25. sebevražedné chování + všechny náležící přílohy

Bezpečné klima ve třídě MŠMT – Minimalizace šikany 2012

SVAK (stálá konference asociací ve vzdělávání) k tématu bezpečného klimatu ve třídě 2016

Strategie udržitelného rozvoje České Republiky – usnesení vlády č. 1048 z roku 2000

Sociální klima školy I., II., III. Ježek, S. - Brno 2003, 2004, 2005

Přehled dalších platných předpisů uložen u ŠMPP

9 Měření efektivity programu

Efektivita programu bude hodnocena zjišťováním názorů žáků, jejich zkušeností a informovanosti v rámci vyučovacích hodin – zejména výchovy k občanství, výchovy ke zdraví, týmové tvořivosti a brainstormingu. Bude vedena evidence řešených neomluvených absencí, šikany, zneužívání návykových látek a dalších případů rizikového chování.

10 Doplnění plánu

Plán předpokládané činnosti bude během školního roku doplněn o akce, které nám budou nabídnuty soukromými subjekty nebo státními organizacemi k tomu určenými. Součástí plánu je i příloha Krizový plán pro daný školní rok.